

реджена у віковому проміжку 51-100 р. Схожу закономірність простежували в усіх аналізованих адміністративних областях. Істотна нерівномірність в класах віку вплинула і на розподіл площ в межах груп віку, внаслідок чого основна частина (39 %) деревостанів є пристиглими. Сосняки, зазвичай є мішаними деревостанами (58 %) з різною часткою головної породи в складі ярусу. Зі збільшенням віку простежується збільшення участі головної породи в складі і поступовий перехід до чистих деревостанів.

Аналіз продуктивності природних соснових деревостанів за класами бонітету дав змогу стверджувати, що середній клас у межах Українського Полісся становить І,7. Присутня незначна закономірність підвищення продуктивності зі заходу на схід.

Література

1. Алексіук І.Л. Програма "Лісовпорядник" як інтерактивний засіб для роботи з базами даних ВО "Укрдержліспроєкт" / І.Л. Алексіук, Г.Г. Гриник // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.14. – С. 345-355.
2. Бала О.П. Система моделювання оцінки та прогнозу росту штучних мішаних дубових деревостанів лісоотрощу України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.03.02 – "Лісовпорядкування та лісова таксація" / О.П. Бала. – К., 2004. – 20 с.
3. Володимиренко В.М. Особливості росту та прогноз продуктивності штучних модальних ялинових деревостанів Українських Карпат : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.03.02 – "Лісовпорядкування та лісова таксація" / В.М. Володимиренко. – К., 2006. – 25 с.
4. Генсірук С.А. Ліси України / С.А. Генсірук. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1992. – 408 с.
5. [Electronic resource]. – Mode of access <http://www.document.ua/pro-zatverdzhennja-instrukcii-z-proektuvannja-tehnichnogo-p-doc38701.html>
6. Оборська А.Е. Моделі росту модальних деревостанів вільхи клейкої порослевого походження Західного Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.03.01 – "Лісові культури та фітомеліорація" / А.Е. Оборська. – К., 2012. – 22 с.
7. Терентьев А.Ю. Система моделювання прогнозу росту штучних соснових лісоотрощів Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.03.02 – "Лісовпорядкування та лісова таксація" / А.Ю. Терентьев. – К., 2010. – 20 с.
8. Хомоненко А.Д. Самоучитель Delphi. – Изд. 2-ое, [перераб. и доп.] / А.Д. Хомоненко, В.Э. Гофман. – СПб. : Изд-во "БХВ-Петербург", 2008. – 576 с.
9. Цурик Є.І. Таксаційні динаміки деревостанів : навч. посібн. – Львів : Вид-во НЛТУ України, 2008. – 345 с.

Алексіук І.Л., Лакида П.І. Анализ лесоводственно-таксационной структуры сосновых древостоев естественного происхождения Украинского Полесья

Проанализирована лесоводственно-таксационная структура сосновых древостоев естественного происхождения Украинского Полесья. Установлена возрастная структура сосняков на основе классов и групп возраста. Проанализирован возраст спелости разных категорий леса сосновых древостоев. Выполнен анализ динамики изменения участия сосны обыкновенной, как главной породы в разных группах возраста. Установлена оценка производительности сосновых древостоев естественного происхождения на основании классов бонитета по административным областям.

Ключевые слова: поведельная база данных, возраст спелости, класс бонитета, коэффициент состава, класс возраста, группа возраста.

Aleksiyuk I.L., Lakyda P.I. Analysis of forestry and assessment features the price structure of pine forests of natural origin of Ukrainian Polissya

Scotch pine forest stands structure of natural origin in the Ukrainian Polissya region is analysed. Distribution of the stands on age classes and age groups is determined, as well

as age distribution of mature stands of different categories. Ages of ripeness of different categories of the forests of pine forests are analysed. Analysis of the dynamic of share of Scotch pine as a dominant species in species composition was made. The productivity of Scotch pine stands of natural origin based on site classes for main administrative units of the region.

Keywords: sub-compartment database, ages of ripeness, class of stand quality, site index, age classes, age groups.

УДК 581.9:477.62

Пошукач І.М. Бармак; наук. співр. О.Ф. Щербакова, канд. біол. наук – Національний науково-природничий музей НАН України

ФІТОСОЗОЛОГІЧНА ЄМНІСТЬ ФЛОРИСТИЧНИХ КОМПЛЕКСІВ СИНЮХО-ІНГУЛЕЦЬКОГО СТЕПОВОГО МЕЖИРІЧЧЯ В МЕЖАХ КІРОВОГРАДЩИНИ

Проведено аналіз флорокомплексної приуроченості раритетних видів Синюхо-Інгулецького степового межиріччя. Встановлено, що фітосоцологічна ємність флористичних комплексів регіону дослідження, яка визначається присутністю в їх складі видів раритетного флорофонду, досить висока. Найвищою фітосоцологічною ємністю відзначаються тамнофітон регіону (75 раритетних видів, 51,7 %), степофітон (73 види, 51,3 %), дримофітон (67 видів, 46,2 %) та гранітопетрофітон (58 видів, 40,0 %). Наведено результати аналізу розподілу раритетних видів регіону дослідження на фітоценоцикли за широтою спектра еколого-ценотичної приуроченості до різних флористичних комплексів.

Ключові слова: фітосоцологічна ємність, раритетна компонента, флористичні комплекси, Синюхо-Інгулецьке степове межиріччя.

Збереження генофонду потребує охорони всього біорізноманіття на різних рівнях організації живої та неживої природи, наприклад ценофонду (сукупності угруповань певної території), екофонду (сукупності еконіш певної території), флорофонду (сукупності елементарних флор та екотопологічних флорокомплексів даної території), зоофонду (сукупності зоосистем певної території) та ін. [8]. Тому останнім часом все більше стверджується погляд, згідно з яким серед найголовніших природоохоронних заходів є заповідання природно-територіальних комплексів з багатим складом рослинних і тваринних організмів, тобто ландшафтів, що репрезентують біотичні спільноти з високим рівнем різноманіття.

Виходячи з цього, на сучасному етапі розвитку флорології і фітосоцології необхідне наукове розгортання парадигми соцологічної поліфункціональності, відповідно до якої збереженню повинні підлягати не тільки окремі рідкісні і зникаючі види раритетного флорофонду, а й вся генезисно сформована системна мозаїка флористичних комплексів спонтанних флор природних регіонів з їх видовим біорізноманіттям. Проблеми охорони і збереження біологічного різноманіття фітобіоти на флорокомплексному рівні є предметом розгляду флоросоцології [5].

Комплексне цілеспрямоване вивчення раритетної компоненти флори Синюхо-Інгулецького степового межиріччя в межах Кіровоградщини (далі СІСМ) не проводили. У роботах вчених-ботаніків [1, 2 та ін.] трапляються фрагментарні і недостатньо повні відомості про раритетні види регіону, тому детальне їхнє дослідження є досить актуальним.

У роботі використано інтегровану ієрархічну категоризацію флористичних комплексів, яку розробив В.В. Новосад [7]. Найменшими флористичними спільнотами внутрішньоландшафтного рівня диференціації регіональної флори є екофлоротопологічні комплекси, які приурочені до найменших структурних одиниць ландшафту – фації. Сукупність екологічно детермінованих екофлоротопологічних комплексів однотипних фацій у межах урочища формує екофітон. Об'єднання подібних екофітонів у межах місцевості розглядають як екоценофітон. Під час визначення екоценофітової активності використано категоризацію фітоценоциклів [7].

За геоботанічним районуванням України [3, 4] Синюхо-Інгулецьке степове межиріччя розташоване на території Європейсько-Азійської степової області (Причорноморська степова провінція, смуга різнотравно-типчакково-ковилових степів, Бузько-Дніпровський геоботанічний округ).

Встановлено, що раритетна компонента флори судинних рослин СИСМ у межах Кіровоградщини включає 145 видів, з яких до Світового Червоного списку (IUCN Red List) [12] занесено 6 видів; до Європейського червоного списку (European Red List) [11] – 4 види; до Додатку I до Бернської конвенції [6] – 7 видів; до Червоної книги України [10] – 53 види; до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори (CITES) [9] – 1 вид; до Списку судинних рослин Кіровоградської області, що потребують регіональної охорони (1992) – 84 види.

СТЕПОФІТОН (СТЕПОРФІТОН). Давній флористичний комплекс багаторічних трав'яних рослин, переважно дерновинних злаків з участю напівкущиків та низькорослих кущиків з вираженими властивостями макротермості та ксероморфності [7]. Степофітон є зональним флорокомплексом, однак у степовій зоні України і, зокрема у Кіровоградській області, де трансформація природних флористичних комплексів досягла значного розмаху, він зберігся лише невеликими острівними локалітетами. Найбільші цілинні ділянки з степовими флорокомплексами збереглися по берегах рр. Синюхи, Інгула, Інгульця та ін. Локальні ділянки різнотравно-типчакково-ковилових степів поширені по крутосхилах та яружно-балкових системах. До балкових та берегових схилів, залізничних насипів приурочені незначні площі зональних лучних степів. Збільшення в останні десятиріччя рекреаційних навантажень, сінокосіння, ненормований випас худоби, лісорозведення, фітобіологічне забруднення, збір лікарської сировини тощо істотно змінили структуру степофітону, порушили його ценоценофітну структуру. Збережені ділянки степів є місцем локалізації багатьох ендемічних, реліктових, раритетних видів.

Екоценоелементами степофітону є 73 раритетні види СИСМ (51,3 % від загальної кількості раритетних видів) (рис. 1). Найбільша кількість раритетних видів степофітону представлена в екофітонах **кам'янистих стенив** (51 вид, 69,9 % від загальної кількості раритетних видів степофітону): *Stipa grafiiana*, *Astragalus pallescens*, *Bellevalia speciosa*, *Ephedra distachya*, *Clematis integrifolia*, *Cymbocasma borysthenaica*, *Gagea hypanica*, *Gonolimon besseri-anum*, *Iris pontica* та ін., а також **справжніх стенив** (48 видів, 65,6 %): *Stipa capillata*, *Stipa pennata*, *Stipa lessingiana*, *Stipa ucrainica*, *Adonis vernalis*, *Bul-*

bocodium versicolor, *Astragalus dasyanthus*, *Crocus reticulatus*, *Hyacinthella leucophaea*, *Linum czerniaevii* та ін. До екофітону **лучних стенив** належать 33 раритетні види (45,2 %): *Stipa dasyphylla*, *Adonis wolgensis*, *Astragalus ponticus*, *Leopoldia tenuiflora*, *Ornithogalum fimbriatum*, *Ornithogalum fischerianum*, *Ornithogalum kochii*, *Pedicularis kaufmanii* та ін., **чагарникових стенив** – 28 видів (38,4 %): *Amygdalus nana*, *Rosa spinosissima*, *Paeonia tenuifolia*, *Stipa tirsata* та ін., **нищаних стенив** – 23 види (31,5 %): *Stipa borysthenaica*, *Carex stenophylla*, *Centaurea borysthenaica*, *Centaurea rutenica*, *Limonium alutaceum* та ін.

Фітосозологічна цінність видів степофітону досить висока, оскільки 28 видів (38,4 %) мають державний охоронний статус, 5 (6,8 %) – світовий, 4 (5,5 %) – європейський і 4 види (5,5 %) занесено до Бернської конвенції.

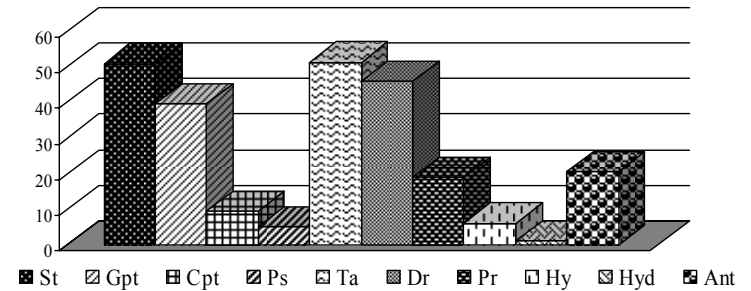

Рис. 1. Фітосозологічна цінність флористичних комплексів Синюхо-Інгулецького степового межиріччя

ГРАНІТОПЕТРОФІТОН (ГРАНІТОПЕТРОФІТОН) – характеризується складним поєднанням взаємопов'язаних між собою мікрофлорокомплексів, які облігатно приурочені до гранітних відслонень. Особливий інтерес гранітопетрофітон має як азональний флористичний комплекс у степовій зоні, оскільки завдяки його мікрокліматичним особливостям, сюди проникають неморальні, а інколи і бореальні види рослин, наприклад, *Dryopteris carthusiana*, *Dryopteris filix-mas*, *Cystopteris fragilis*, *Polypodium interjectum*, *Scrophularia vernalis* та ін.

У сучасних умовах гранітопетрофітон розвивається в умовах значного антропогенного пресингу. Серед різних факторів антропопресії особливо негативний вплив на екофітони гранітопетрофітону мають кар'єрні роботи з видобування граніту, значні рекреаційні навантаження та фітоінвазії, які призводять до зменшення площ популяцій видів, їх інсуляризації, порушення демографічної структури.

До складу гранітопетрофітону СИСМ входить 58 раритетних видів (40,0 %), з яких для екофітону **кам'янисто-щепенстих ґрунтів** характерні 53 види (91,4 %): *Dianthus hypanicus*, *Cerasus klokovii*, *Sedum borissovae*, *Sempervivum ruthenicum*, *Stipa grafiiana*, *Tulipa hypanica* та ін., **скель та розцілин** – 22 види (37,9 %): *Cystopteris fragilis*, *Asplenium ruta-muraria*, *Asplenium septentrionale*, *Asplenium trichomanes*, *Dryopteris carthusiana*, *Dryopteris cristata* та ін., **осипиц** – 6 видів (10,3 %): *Cerasus klokovii*, *Amygdalus nana*, *Cerasus fruticosa* та ін.

Серед раритетних видів гранітопетрофітону міжнародний созологічний статус мають 6 видів (10,3 % від загальної кількості раритетних видів гранітопетрофітону), із яких 4 види (6,9 %) занесено до Світового Червоного списку, 3 (5,2 %) – до Європейського Червоного списку та 2 (3,4 %) – до Бернської конвенції. Державний созологічний статус мають 20 видів (34,5 % від загальної кількості раритетних видів гранітопетрофітону).

КАЛЬЦЕПЕТРОФІТОН (CALCERETROPHYTON) у регіоні малопоширений і представлений фрагментованими осередками. Раритетна компонента кальцепетрофітону включає 14 видів (9,7 %), які приурочені до екофітонів **кам'янисто-щебенистих ґрунтів** (13; 92,9 %): *Centaurea ruthenica*, *Clematis integrifolia*, *Gypsophila thyratica*, *Inula ensifolia*, *Stipa lessingiana* та ін., **осипищ** (5; 35,7 %): *Vupleurum falcatum*, *Inula ensifolia*, *Jurinea calcarea* та ін., **скель та розцілин** (4; 28,6 %): *Polypodium vulgare*, *Asplenium ruta-muraria* та ін. До Червоної книги України внесено 4 види (28,6 %), що є екоценоелементами кальцепетрофітону.

ПСАМОФІТОН (PSAMMOPHYTON) – комплекс видів рослин, які флорогенезисно близькі і пов'язані між собою спільністю історичного розвитку на піскових субстратах. У СІСМ псамофітон малопоширений і фрагментований. Екоценоелементами псамофітону є 8 раритетних видів регіону (5,4 %): *Centaurea borysthena*, *Dianthus squarossus*, *Ephedra distachya*, *Iris pumila*, *Pulsatilla bohemica*, *Sempervivum ruthenicum*, *Stipa borysthena*, *Tragopogon ukrainicus*. Популяції всіх видів приурочені до екофітону **закріплених пісків**.

ТАМНОФІТОН (THAMNOPHYTON). Структура тамнофітону обумовлена ценоекологічними умовами переважно ксерофітних чагарникових заростей, які досить широко представлені в регіоні Синюхо-Інгулецького степового межиріччя на схилах річкових долин. У складі тамнофітону панують низькорослі ксерофільні кущі. Чагарникові зарості, що формуються на кам'янистому субстраті, утворені частково степовими, а частково специфічними петрофітними видами. Тамнофітон широко представлений переважно на перегибах (на межі переходу до відслонень), делювіальних шлейфах, та серед скупчення великоуламкового матеріалу. Таке сучасне розташування петрофітних чагарників та незначні площі їх заростей, пов'язані не стільки з екологічними особливостями їх компонентів, скільки з господарською діяльністю людини. Основними компонентами тамнофітону регіону дослідження є: *Cerasus mahaleb*, *Cornus mas*, *Cotinus coggygia*, *Viburnum lantana*, *Prunus stepposa*, *Crataegus leiomonogyna*, *Sambucus nigra*, види роду *Rosa*, *Ligustrum vulgare*, *Cotoneaster melanocarpus*, *Swida sanguinea*, *Euonymus verrucosa* та ін.

Раритетна компонента тамнофітону нараховує 75 видів (51,7 %), з них 34 види (45,3 %) характерні для екофітону **степових чагарників**: *Aconitum lasiostomum*, *Astragalus dasyanthus*, *Clematis integrifolia*, *Clematis recta*, *Digitalis grandiflora*, *Ornithogalum kochii*, *Paeonia tenuifolia*, *Scrophularia vernalis*, *Stipa dasyphylla* та ін.; 35 видів (46,7 %) трапляються у **ксерофітних чагарниках**: *Cerasus klokovii*, *Cerasus mahaleb*, *Corydalis marschalliana*, *Leopoldia tenuiflora*, *Fritillaria ruthenica*, *Gymnospermium odessanum*, *Primula veris* та ін.; 14 видів (18,7 %) у **заплавних чагарниках**: *Ornithogalum boucheanum*, *Acorus cala-*

mus, *Campanula persicifolia*, *Carex hartmanii*, *Carex hordeistichos* та ін., 7 видів (9,3 %) у **маргінальних чагарниках**: *Platanthera bifolia*, *Pulsatilla patens*, *Anemone sylvestris*, *Convallaria majalis* та ін.

ДРІМОФІТОН (DRYMOPHYTON) – сукупність видів, які облігатно приурочені до фітоценооекологічних ніш лісових угруповань. Мезофільні широколистяні ліси Синюхо-Інгулецького степового межиріччя займають незначні площі і характеризуються досить щільним і високим деревостаном, добре розвиненим підліском і лісовою підстилкою. Домінують у лісах *Quercus robur*, *Carpinus betulus*, *Fraxinus excelsior*, *Ulmus celtidea*, *Tilia cordata*, *Acer platanoides*, *Acer campestre*. Частіше поширені байрачні ліси, які збереглися по схилах річкових долин, кам'янистих ярів та балок. Домінантами байрачних лісів є: *Quercus robur*, *Ulmus suberosa*, *Acer tataricum*, *Rhamnus cathartica*, *Tilia cordata* та ін. У долинах річок поширені вербові та осиково-вербові угруповання.

Екоценоелементами дрімофітону СІСМ є 67 раритетних видів (46,2 %). Абсолютна більшість їхніх популяцій приурочені до **байрачних лісів** – 62 види (92,5 %): *Adenophora lilifolia*, *Allium ursinum*, *Athyrium filix-femina*, *Clematis recta*, *Convallaria majalis*, *Epipactis atrorubens*, *Epipactis helleborine*, *Fritillaria ruthenica*, *Lilium martagon*, *Listera ovata* та ін., дещо менше (37 видів, 55,2 %) до **дубово-грабових лісів**: *Neottia nidus-avis*, *Platanthera bifolia*, *Pyrola rotundifolia*, *Betonica officinalis* та ін., 18 видів (26,9 %) до **заплавних лісів**: *Cornus mas*, *Dryopteris filix-mas*, *Equisetum telmateia*, *Ornithogalum boucheanum* та ін. Серед раритетних видів дрімофітону СІСМ 1 вид (1,5 %) має міжнародний созологічний статус, 26 (38,8 %) – державний.

ПРАТОФІТОН (PRATOPHYTON) у регіоні дослідження має фрагментарне поширення і включає 28 раритетних видів (19,3 %), які приурочені до екофітонів **остепнених лук** – 14 видів (51,9 %): *Adonis vernalis*, *Astragalus dasyanthus*, *Astragalus exscapus*, *Iris halophila*, *Leopoldia comosa*, *Linum hirsutum* та ін., **заплавних лук** – 11 видів (39,3 %): *Acorus calamus*, *Carex disticha*, *Inula helenium*, *Iris sibirica* та ін., **болотистих лук** – 10 видів (37,5 %): *Anacamptis palustris*, *Epipactis palustris*, *Carex atherodes*, *Eriophorum angustifolium*, *Equisetum telmateia* та ін. Серед раритетних видів пратофітону міжнародний созологічний статус мають 2 види (7,1 %), державний – 9 видів (32,1 %).

ГІГРОФІТОН (HYGROPHYTON) включає види, які облігатно пов'язані з умовами надмірного зволоження і тимчасового затоплення (по берегах річок, заплавних озер та стариць). Екоценоелементами гігрофітону є 9 раритетних видів регіону (6,3 %): *Acorus calamus*, *Anacamptis palustris*, *Carex atherodes*, *Carex hordeistichos*, *Equisetum telmateia*, *Eriophorum angustifolium*, *Galega officinalis*, *Inula helenium*, *Iris sibirica*, популяції яких приурочені до екофітону **прибережних рослин**.

ГІДРОФІТОН (HYDROPHYTON) розглядають як сукупність видів рослин, які облігатно приурочені до водного середовища. Серед раритетної компоненти флори Синюхо-Інгулецького степового межиріччя екоценоелементами гідрофітону є 2 види (1,4 %) – *Salvinia natans* та *Trapa natans*, які внесені до Червоної книги України та до списку Бернської конвенції.

АНТРОПОФІТОН (ANTROPORPHYTON). Популяції досить значної кількості раритетних видів (30 видів; 20,7 %) рослин Синюхо-Інгулецького степового межиріччя відзначені в різних екофітонах антропофітону, зокрема в угрупованнях **різновікових перелогів** (пустирів, смуг відчуження автошляхів та залізниць, сільськогосподарських земель, що не використовуються) трапляються популяції *Vupleurum falcatum*, *Muscari neglectum*, *Crocus reticulatus*, *Stipa capillata* та ін.; у **насквалофітоні** (який об'єднує угруповання бур'янів, що поширюються тваринами або не поїдаються ними та залишків видів деградованих лучних і степових природних флорокомплексів, пристосованих до витоптування) – *Astragalus dasyanthus*, *Bulbocodium versicolor*, *Centaureum erythraea*, *Clematis integrifolia*, *Stipa capillata* та ін.; в екофітоні **деградованих лісових ценозів**: *Cerasus mahaleb*, *Convallaria majalis*, *Cornus mas*, *Ornithogalum kochii*, *Tulipa hypanica* та ін.; у **штучному петрофітоні**: *Athyrium filix-femina*, *Astragalus dasyanthus*, *Polypodium vulgare*, *Sempervivum ruthenicum* та ін.; в екофітоні **рудералізованих чагарників**: *Aegonychon purpureo-caeruleum*, *Platanthera bifolia*, *Stachys germanica*, *Xanthoselinum alsaticum*; в екофітоні **витоптаних ґрунтів**: *Bulbocodium versicolor*, *Clematis integrifolia*, *Vupleurum falcatum*. Незначна кількість раритетних видів регіону приурочена до **рудеральних екофітонів** та до **техногенних відвалів** – по 2 види (по 6,7 %), до **сільськогосподарських угідь** та **еродованих земель** – по 1 (по 3,3 %).

За широтою екотопологічної активності види розподіляють на основі еколого-фітоценотичних особливостей на групи фітоценоциклів [8]. Найбільша кількість видів (56 видів, 38,6 %) раритетної компоненти флори СІСМ приурочені до двох екоценофітонів, екологічні умови яких подібні – це група видів з гемієврифітним фітоценоциклом (*Adonis wolgensis*, *Asplenium septentrionale*, *Convallaria majalis*, *Frangula alnus*, *Ornithogalum boucheanum* та ін.). Еврифітний фітоценоцикл мають види (48 раритетні види регіону, 33,1 %), які трапляються в багатьох флороценокомплексах – *Adonis vernalis*, *Amygdalus napa*, *Cerasus fruticosa*, *Clematis integrifolia* та ін. Гемістенофітні види (36 раритетних видів, 24,8 %) приурочені лише до одного екоценофітону – *Allium ursinum*, *Asplenium trichomanes*, *Hyacinthella pallasiana*, *Neottia nidus-avis* та ін. Стенофітний фітоценоцикл мають 5 раритетних видів (3,5 %), для яких характерна дуже вузька приуроченість лише до одного екофітону певного екоценофітону, це, наприклад, *Limonium meyeri*, *Salvinia natans*, *Trapa natans*.

Таким чином флористичні комплекси Синюхо-Інгулецького степового межиріччя мають значну созологічну цінність.

Пріоритетом сьогодення є активізація вивчення особливостей регіональних флор антропогенно трансформованих територій та їхніх раритетних компонентів, поглиблення природоохоронних заходів з метою розширення природно-заповідного фонду та підвищення созологічних статусів уже існуючих природно-заповідних територій, які характеризуються значною біорізноманітністю флори і фауни.

Література

1. Андрієнко Т.Л. Рослинний світ гранітних відслонень Кіровоградщини та його охорона / Т.Л. Андрієнко, О.І. Прядко, В.М. Сіденко (Мирза-Сіденко) // Український

ботанічний журнал : наук. журнал НАН України, Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України. – 1995. – Вип. 52, № 6. – С. 866-873.

2. Андрієнко Т.Л. Заповідні куточки Кіровоградської землі / Т.Л. Андрієнко, П.С. Терещенко, М.Л. Клєстов, О.І. Прядко, В.М. Сіденко та ін. – К. : Вид-во "Арктур-А", 1999. – 240 с.

3. Геоботанічне районування Української РСР. – К. : Вид-во "Наук. думка", 1977. – 304 с.

4. Дідух Я.П., Шеляг-Сосонко Ю.Р. Геоботанічне районування України та суміжних територій // Український ботанічний журнал : наук. журнал НАН України, Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України. – 2003. – Вип. 60, № 1. – С. 6-17.

5. Заверуха В.В. Флоросонология как новое направление охраны фитобиоты / В.В. Заверуха // Тезиси докладов 7 Делегат. съезда ВБО. – Л. : Изд-во "Наука", 1983. – С. 278-279.

6. Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979). – К. : Вид-во Мінекобезпеки України, 1998. – 76 с.

7. Новосад В.В. Флора Керченско-Таманского региона (структурно-сравнительный анализ, экофлоротопологическая дифференциация, генезис, перспективы рационального использования и охраны). – К. : Изд-во "Наук. думка", 1992. – 278 с.

8. Гродзинський Д.М. Проблеми збереження та відновлення біорізноманіття в Україні / Д.М. Гродзинський, Ю.Р. Шеляг-Сосонко, Т.М. Червченко та ін. – К. : Вид. дім "Академперіодика", 2001. – 104 с.

9. Собко В.Г. Фітораритети України у Світовому червоному списку / В.Г. Собко. – К. : Фітосоціоцентр, 2005. – 156 с.

10. Червона книга України. Рослинний світ. – К. : Глобалконсалтинг, 2009. – 900 с.

11. European Red List of Global Threatened Animals and Plants. – New York : United Nations, 1991. – 154 p.

12. IUCN Red List (1997) of Threatened Plants. Compiled by the World Conservation Monitoring Centre. Ed. by Walter K.S., Gillett H.J. – IUCN – The World Conservation Union, Gland, Switzerland and Cambridge, UK, 1998. – lxiv + 862 p.

Бармак И.М., Щербакіова О.Ф. Фитосозологическая емкость флористических комплексов Синюхо-Ингулецкого степного междуречья в границах Кировоградщины

Проведен анализ флороценокомплексной приуроченности раритетных видов Синюхо-Ингулецкого степного междуречья. Установлено, что фитосозологическая емкость флористических комплексов региона исследования, которая определяется присутствием в их составе видов раритетного флорофонда, достаточно высокая. Наиболее высокой фитосозологической емкостью отличаются тамнофитон региона (включает 75 раритетных видов, 51,7 %), степофитон (73 вида, 51,3 %), дримофитон (67 видов, 46,2 %) и гранитопетрофитон (58 видов, 40,0 %). Приведены результаты анализа распределения раритетных видов региона исследования на фитоценоциклы по широте спектра эколого-ценотической приуроченности к различным флористическим комплексам.

Ключевые слова: фитосозологическая емкость, раритетная компонента, флористические комплексы, Синюхо-Ингулецкое степное междуречье.

Barmak I.M., Scherbakova O.F. Fitosozological capacity floral complexes Sinyuha- of Ingulets of the steppe interfluvium within the limits Kirovohrad region

The analysis representation of rare species in the floristic complexes of Sinyuha-of Ingulets of the steppe interfluvium. Found that floristic complexes fitosozological capacity study of the region, which is determined by the presence in their structure of rarity florofonda quite high. The highest capacity fitosozological differ thamnophyton region (includes 75 rare species, 51.7 %), steppophyton (73 species, 51.3 %), drymophyton (67 species, 46.2 %) and granitopetrophyton (58 species, 40.0 %). This article serves the analysis of distribution of rare species in the region to study at phytocenocycle breadth of environmental cenotical affinity to different floristic complexes.

Keywords: fitosozological capacity, rare component, floristic complexes, Sinyuha-of Ingulets of the steppe interfluvium within the limits.